

Palvelualojen energiakatselmus

Toimenpiteitä, tehoa ja tuloksia

Tehokkaampaan energiankäyttöön

Energiakatselmuksessa käydään läpi kohteen energiankäyttö ja esitetään toimenpide-ehdotuksia sen tehostamiseen. Lämmön, sähkön ja veden käytön selvityksen lisäksi saadaan kannattavuuslaskelmat ehdotetuille toimenpiteille. Katselmuksessa selvitetään myös mahdollisuudet hyödyntää uusiutuvia energialähteitä kohteessa.

Kauppa- ja teollisuusministeriön tukemat palvelu-, teollisuus- ja energia-alan energiakatselmuksot toteutetaan Motivan kouluttamien ja auktorisoimien LVI- ja sähköalan ammattilaisten ja kohteen käyttöhenkilöstön yhteistyönä. Katselmoijat vastaavat toteutuksesta niin, että toteutustapa, työn yksityiskohtaisuus ja laajuus vastaavat katselmustoiminnan yleisohjeita ja kohdekohtaisia toteutus- ja raportointiohjeita. Työssä otetaan huomioon kohteen energian käytön erityispiirteet ja -tarpeet.

Energiakatselmus toimii kiinteistönpidon ja energianhallinnan työkaluna, ja liittyy parhaimmillaan yrityksen toimintajärjestelmiin, kuten ympäristöjärjestelmiin.

Säästöjä jopa ilman investointeja

Jo energiakatselmuksen aikana asiakas saa käytännön ohjeita ja toimenpide-ehdotuksia, joiden hyödyntäminen vähentää tarpeettomia lämpö-, sähkö- ja vesikustannuksia. Koska säästäminen alkaa heti, energiakatselmus maksaa itsensä takaisin jopa muutamassa kuukaudessa.

Usein jo tieto kulutuksen jakautumisesta ohjaa päivittäisiä rutiineja energiaa säästävään suuntaan. Käyttöteknisten muutosten tai ostotariffin vaihdon ansiosta kustannuksissa voidaan säästää merkittävästi jopa ilman investointeja. Energiakatselmus ohjaa ostamaan energiaa järkevästi ja käyttämään sitä taloudellisesti. Katselmusraportti toimenpide-ehdotuksineen, kustannus- ja säästölaskelmineen antaa asiakkaalle vankan pohjan pysyville säästöille ja jatkuvalla toiminnalle.

Hyötyä heti ja myöhemmin Energiakatselmus...

- Tuo esille energiankäytön ja energiakustannusten säästömahdollisuudet.
- Selvittää uusiutuvien energiamuotojen käyttömahdollisuudet.
- Antaa todellista, mittauksiin perustuvaa tietoa energiankulutuksen jakautumisesta.
- Kouluttaa ja opastaa teknistä henkilökuntaa järjestelmien ja laitteiden käytössä.
- Esittää keinoja sisäilman laadun ja työskentelyolosuhteiden parantamiseksi.
- Tukee yrityksen ympäristöohjelman toteutusta ja mahdollisuuksia vähentää mm. CO₂-päästöjä.
- Ohjaa seuraamaan säännöllisesti energiankulutusta ja -käyttöä, jolloin saadaan pysyvää kustannussäästöä.

Kiinteistöinsinööri Hannu Järvi, Tampereen yliopistollinen sairaala

“Odotimme energiakatselmukselta taloudellisen edun lisäksi hyvää imagoa – ja molempia myös saimme. Sairaalan lähtökohtana on kulutuksen vähentäminen elintärkeistä toiminnoista tinkimättä. Erityiskohteista mainittakoon vaikkapa sädehoitokone, jonka jäähdytysjärjestelmän uusiminen pienensi oleellisesti koko talon vedenkulutusta. Katselmus avaa silmät, kun etsitään erot optimaaliseen energiankäyttöön verrattuna. KTM:n avustus oli meille lopullinen kimmoke ryhtyä toimenpiteisiin. Olemme toteuttaneet valtaosan energiakatselmuksessa ehdotetuista toimenpiteistä, joista kertyy huomattavat vuosittaiset säästöt. Energiansäästöä on tullut meille jatkuva prosessi, johon myös henkilökuntamme on innostunut.”

Energiakatselmuksiin saa tukea

Kauppa- ja teollisuusministeriö tukee Motivan ja KTM:n ohjeiden mukaan toteutettuja palvelujen, teollisuuden ja energia-alan energiakatselmuksia. KTM:n tuki yrityksille on 40 % katselmuksen kokonaiskustannuksista, energiansäästösopimuksen tehneille kunnille 50 %. Energiakatselmusten tuet vahvistetaan vuosittain. Katselmusten hyväksyttävä ja tarkoituksenmukainen toteutus edellyttää riittävää resurssivarausta, katselmusasiantuntemusta ja hyvää yhteistyötä osapuolten välillä. Katselmuskustannus määräytyy tapauskohtaisesti kohteen lähtötilanteen ja LVISA tekniikan kunnon ja laajuuden mukaan. Palvelukohteen tilavuuden perusteella määräytyy työkustannuksen yläraja, johon on mahdollista saada KTM:n tuki täysimääräisenä. Hyväksyttävä kustannus on kuitenkin enintään 15 % kohteen energian ja veden arvonlisäverollisesta vuosikustannuksesta.

Energiakatselmusten seuranta

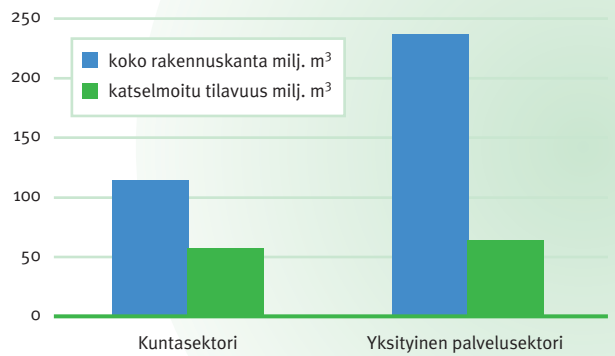
Energiakatselmustoiminnan tehokas seuranta osoittaa toiminnan vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden. Seuranasta saadaan yksityiskohtaista sektorikohtaista tietoa katselmustoiminnan laajuuden kehittymisestä, tuen käytöstä, raportoiduista säästöpotentiaaleista ym.

Energiakatselmuksia on vuoden 2004 loppuun mennessä toteutettu kaikkiaan yli 4 100 kohteessa. Keskimääräiset raportoidut palvelualojen säästöpotentiaalit:

Lämpö 17 %

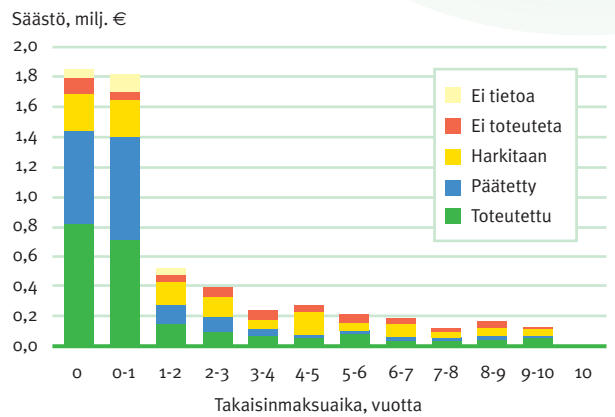
Sähkö 7 % Vesi 7 %

Katselmoidut kiinteistöt

Katselmoitavaa rakennuskantaa riittää ja lisäksi monet vanhemmat katselmoidut kohteet tarvitsevat seurantakatselmuksia. Puolet kuntasektorin ja neljäsosa yksityisen palvelusektorin julkisesta rakennuskannasta on jo katselmoitu.

Energiakatselmusten takaisinmaksuaika

Energiakatselmuksissa ehdotettujen toimenpiteiden toteutumisesta tehdyn seurannan perusteella palvelusektorin kohteissa noin 70 % säästöpotentiaalista toteutuu muutaman vuoden sisällä katselmuksesta. Noin kolmasosa säästöistä voidaan saavuttaa jopa ilman investointeja ja ehdotettujen toimenpiteiden keskimääräinen takaisinmaksuaika on lyhyt. (Kuvassa kuntasektorin yli 1000 kohdetta, joista on 6 500 toimenpidettä koskevaa seurantatietoa.)

Johtava energia-asiantuntija Mårten Lindholm, HKR-Rakennuttaja

“KTM:n kanssa tehty energiansäästösopimus edellyttää Helsingiltä 80 kiinteistön katselmointia vuosittain. Nyt meillä on valmiit raportit noin 450 kohteesta. Energiakatselmuksien tulokset ovat tuoneet esille mm. käyttötarkoitukseen nähden tarpeetonta ilmanvaihtoa, liian korkeita sisälämpötiloja sekä epätaloudellisia ohjaus- ja säätöjärjestelmiä. Yksittäisistä säästökohteista mainittakoon esimerkiksi päiväkotien vedenkäyttö. Katselmusten tulosten perusteella kaikkiin kaupungin päiväkoteihin asennettiin hanakohtaiset virtaamien rajoittimet. Yllättävän paljon voidaan säästää jo käyttöteknisillä muutoksilla. Katselmus kouluttaa energiankäytön oikeaan tasoon, mutta edellyttää myös tehtyjen toimenpiteiden jatkuvaa seuraamista. Katselmuksissa on tähän mennessä esitetty kaiken kaikkiaan yli 2 500 toimenpide-ehdotusta, joiden keskimääräinen takaisinmaksuaika on 1,3 vuotta. Noin puolet ehdotetuista toimenpiteistä on toteutettu.”

Kiinteistön käyttöönotto-katselmuksessa selvitetään mahdollisuudet energiatehokkuuden parantamiseksi uudessa tai peruskorjatussa rakennuksessa. Kiinteistön seurantakatselmus soveltuu kohteeseen, jossa on aiemmin toteutettu energiakatselmus.

Kiinteistön energia-katselmus

soveltuu myös suuren tai teknikaltaan monimutkaisen rakennuksen energiansäästömahdollisuuksien kartoitukseen. Kohteen vaikeusaste vaikuttaa katselmuksen kustannuksiin.

Rakennustilavuus:	120 000 m ³
Energia- ja vesikustannukset:	300 000 €/a
Katselmuskustannus:	11 000 €
KTM:n tukiosuus:	4 400 €

Kiinteistön energia-katselmus

kartoittaa teknisesti tavanomaisen rakennuksen LVIS-järjestelmien ja rakenteiden energiansäästömahdollisuudet.

Rakennustilavuus:	20 000 m ³
Energia- ja vesikustannukset:	55 000 €/a
Katselmuskustannus:	4 500 €
KTM:n tukiosuus:	1 800 €

Energiakatselmus

Pienen kohteeseen soveltuu
Kiinteistön energiakatsastus, jossa tavoitteet ovat samat kuin muissa katselmusmalleissa, mutta raportointi voi olla tiiviimpi.

Rakennustilavuus 4 000 m³
Energia- ja vesikustannukset 18 000 €/a
Katselmuskustannus 1 700 €
KTM:n tukiosuus 680 €

Katselmuksen käynnistäminen

- Tilaaaja kiinnostuu selvittämään kohteensa energiankulutuksen.
- Tilaaaja selvittää erityistarpeensa, hankkii tarvittavaa taustatietoa Motivalta.
- Tilaaaja suunnittelee katselmuksen organisoinnin ja liittää halutessaan työn muuhun energia- tai ympäristötoimintaansa.

Katselmoijan valinta

- Tilaaaja valitsee energiakatselmuksen tekijän.
- KTM:n avustus edellyttää Motivan auktorisoimaa katselmoijaa.

Avustushakemus

- Tilaaaja toimittaa hakemuksen paikalliseen Työvoima- ja elinkeinokeskukseen (TE-keskus).

Aloituspalaveri

- Katselmoijat ja tilaaaja sopivat katselmuksen aikataulusta, painotuksista ja yksityiskohdista.

Lähtötietojen kokoaminen

- Katselmoija muodostaa yleiskuvan kohteen energiataloudesta ja säästökohteista.

Kenttätyö ja mittaukset

- Katselmoija käy läpi lämpöä, polttoaineita, sähköä tai vettä kuluttavat järjestelmät ja laitteet sekä haastattelee teknistä henkilöstöä ja tilojen käyttäjiä.

Säästömahdollisuudet

- Katselmoija analysoi energiankäytön tason ja säästömahdollisuudet lähtötietojen, kenttätyön sekä haastattelujen perusteella.

Raportointi

- Katselmoija tekee raportin, jossa toimenpide-ehdotukset ja säästöpotentiaalit kuvataan selkeästi.

Luovutustilaisuus

- Katselmoija esittelee tulokset ja toimenpide-ehdotukset tilaajan henkilöstölle.

Maksatusselvitys

- Tilaaaja toimittaa energiakatselmustuen maksatusselvityksen, tilaajan laadunvalvontalomakkeen ja valmiin raportin TE-keskukseen.
- TE-keskus maksaa tuen tilaajalle ja toimittaa raporttikopion Motivaan.

Toteutus ja jatkuva seuranta

- Toimenpiteiden toteutus
- Energiatoteutuksen yhdistäminen yrityksen muuhun toimintaan
- Katselmuksen hyödyntäminen energianhallinnan välineenä

Työvoima- ja
elinkeinokeskus

Työ- ja elinkeinokeskukset, yritysosastot

- avustukset energiakatselmuksiin

Etelä-Pohjanmaan TE-keskus

Huhtalantie 2
60220 SEINÄJOKI
puh. 010 60 27500
faksi 010 60 27566

Etelä-Savon TE-keskus

PL 164
50101 MIKKELI
Mikonkatu 3 ja 5
puh. 010 60 24000
faksi 010 60 24211

Hämeen TE-keskus

Rauhankatu 10
15110 LAHTI
puh. 010 60 25000
faksi 010 60 25335

Kaakkois-Suomen TE-keskus

PL 1041
45101 KOUVOLA
Salpausselänkatu 22
puh. 010 60 23000
faksi 010 60 23210

Kainuun TE-Keskus

Kalliokatu 4
87100 KAJAANI
puh. 010 60 23500
faksi 010 60 23749

Keski-Suomen TE-keskus

PL 44
40101 JYVÄSKYLÄ
Cygnaeuskenkatu 1
puh. 010 60 24500
faksi 010 60 24606

Lapin TE-keskus

Sairaalakatu 2
94100 KEMI
puh. 010 60 27000
faksi 010 60 27440

Pirkanmaan TE-keskus

PL 467
33101 TAMPERE
Kauppakatu 4
puh. 010 60 25500
faksi 010 60 25900

Pohjanmaan TE-keskus

PL 131
65101 VAASA
Hovioikeudenpuistikko 19 A
puh. 010 60 28500
faksi 010 60 28970

Pohjois-Karjalan TE-keskus

PL 8
80101 JOENSUU
Kauppakatu 40 B
puh. 010 60 26000
faksi 010 60 26009

Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus

PL 86
90101 OULU
Viestikatu 1
puh. 010 60 28000
faksi 010 60 28031

Pohjois-Savon TE-keskus

PL 2000
70101 KUOPIO
Käsityökatu 41
puh. 010 60 26500
faksi 010 60 26850

Satakunnan TE-keskus

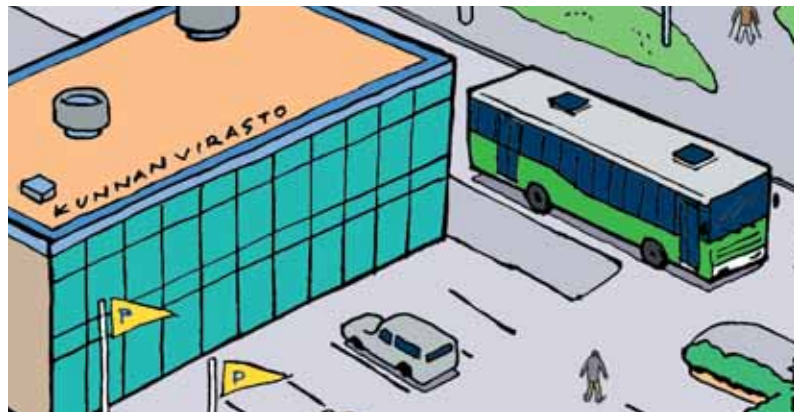
PL 266
28101 PORI
Pohjoisranta 11 E
puh. 010 60 22000
faksi 010 60 22001

Uudenmaan TE-keskus

PL 15
00241 HELSINKI
Maistraatinportti 2
puh. 010 60 21000
faksi 010 60 21100

Varsinais-Suomen TE-keskus

PL 523
20101 TURKU
puh. 010 60 22500
faksi 010 60 22701

Miksi Motiva ja energiakatselmus?

Motiva Oy on valtion omistama osakeyhtiö, joka tuottaa palveluja uusiutuvan energian ja energian tehokkaamman käytön lisäämiseksi.

Motiva kouluttaa katselmoijia, neuvoo asiakkaita ja valvoo katselmusten laatua kauppa- ja teollisuusministeriön toimeksiannosta.

Energiakatselmus

tuottaa tietoa yrityksen ympäristöjärjestelmän energiaosuutta varten. Katselmuksessa osoitetujen säästötoimenpiteiden toteutus on osa ympäristöjärjestelmässä kirjattujen tavoitteiden toteutusta.

Lisätietoja:

www.motiva.fi

Motiva

UrhoKekkosen katu 4-6 A
PL 489, 00101 Helsinki
Puh. (09) 8565 3100
Fax (09) 8565 3199